

ASESIAD EFFAITH INTEGREDIG LLYWODRAETH CYMRU

Teitl y cynnig:	Cychwyn Deddf Seilwaith (Cymru) 2024 yn dilyn Cydsyniad Brenhinol a gwneud is-ddeddfwriaeth i weithredu proses gydsynio newydd i benderfynu ar brosiectau seilwaith sylweddol.
Swyddog(ion) sy'n cwblhau'r Asesiad Effaith Integredig (enw(au) ac enw'r tîm):	Kym Scott – Rheolwr y Bil Cynllunio (ar gyfer y Ddeddf) Brian Davies – Rheolwr y Bil Cynllunio (adolygiad o'r Asesiad Effaith Integredig i'w weithredu) Tîm Caniatâd Seilwaith
Adran:	CCRA – Cynllunio
Pennaeth yr Is-adran/SRO (enw):	Neil Hemington – Prif Gynllunydd
Ysgrifennydd y Cabinet/Gweinidog sy'n gyfrifol:	Rebecca Evans AS – Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio
Dyddiad Dechrau:	Wedi'i ddiweddarau ym mis Ebrill 2024 ar gyfer y ddeddfwriaeth sylfaenol – wedi'i diweddarau ymhellach ym mis Mawrth ac Ebrill 2025 i'w gweithredu

ADRAN 1. PA GAMAU Y MAE LLYWODRAETH CYMRU YN EU HYSTYRIED A PHAM?

Crynodeb o'r Mater

Mae Deddf Cymru 2017 ("Deddf 2017") yn darparu cymhwysedd deddfwriaethol a gweithredol i'r Senedd a Gweinidogion Cymru yn y drefn honno ar gyfer cydsynio datblygiadau cynhyrchu trydan hyd at a chan gynnwys 350MW mewn capasiti cynhyrchu gosodedig, ac ar gyfer llinellau trydan hyd at a chan gynnwys 132kv mewn foltedd enwol sy'n gysylltiedig â 'gorsafoedd cynhyrchu datganoledig' (sef y rheini hyd at a chan gynnwys 350MW yn ogystal â gorsafoedd ynni gwynt ar y tir (o gapasiti diderfyn), yn ogystal â gwaith i harbyrau a phorthladdoedd, ac eithrio porthladdoedd ymddiriedolaeth a gedwir yn ôl.

Cyn datganoli'r pwerau hyn, yr Ysgrifennydd Gwladol oedd yn ystyried y mwyafrif o'r datblygiadau hyn fel rhan o gyfundrefn y Prosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol, sy'n arwain at roi "Gorchymyn Cydsyniad Datblygu" o dan Ddeddf Cynllunio 2008. Yn hytrach na throsglwyddo swyddogaethau Deddf Cynllunio 2008 i Weinidogion Cymru, mae Deddf 2017 yn gosod y broses o gydsynio i'r prosiectau hyn mewn nifer o gyfundrefnau gwahanol, sydd naill ai'n gyfundrefnau blaenorol neu rai heb eu profi ar gyfer y maint neu'r math hwn o ddatblygiad, gan gynnwys Deddf Trydan 1989 ("Deddf 1989"), Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 ("Deddf 1990"), Deddf Trafnidiaeth a Gweithfeydd 1992 ("Deddf 1992") a Deddf Harbyrau 1964 ("Deddf 1964").

Mae Llywodraeth Cymru wedi ystyried dau brif opsiwn i weithredu'r pwerau datganoledig pellach hyn; naill ai defnyddio'r cyfundrefnau cydsynio presennol, gydag addasiadau; neu gyflwyno trefniadau cydsynio unedig a phwrpasol ar y tir ac yn nyfroedd Cymru.

Gall y rhan fwyaf o'r cyfundrefnau cydsynio lluosog ac sy'n bodoli eisoes, nad ydynt yn destun amserlen statudol, arwain at gyfnod anrhagweladwy i ddod i benderfyniad. Gall hyn greu ansicrwydd i bob parti a gosod costau sylweddol arnynt yn ogystal â malltodd cynllunio posibl.

Yn ogystal â hyn, gall defnyddio prosesau gwahanol ar gyfer mathau gwahanol o seilwaith fod yn ddryslyd i'r rhai sy'n ymwneud â nhw, sy'n aml yn golygu'r rhai sydd â'r nifer mwyaf o amser, adnoddau a'r wybodaeth orau sydd yn y sefyllfa orau i ymwneud â'r broses gydsynio.

Crynodeb o'r Cynnig

Mae'r cynnig ar gyfer gweithredu proses caniatâd seilwaith newydd a fydd yn weithredol o ganlyniad i ddeddfu Deddf Seilwaith (Cymru) 2024 ("y Ddeddf") a chefnogi is-ddeddfwriaeth.

Rhoddwyd Cydsyniad Brenhinol i'r Ddeddf ar 3 Mehefin 2024. Mae'n darparu deddfwriaeth sylfaenol sy'n nodi proses gydsynio unedig a phwrrpasol newydd ar gyfer prosiectau seilwaith sylweddol, gydag amserlen statudol ynghlwm.

Mae'r Ddeddf yn cyflwyno proses caniatâd sengl newydd a fydd yn disodli'r prosesau hynny ar gyfer gwahanol fathau o geisiadau ar gyfer caniatâd i brosiectau seilwaith sylweddol gan Weinidogion Cymru. Bydd y broses newydd hon, a osodwyd yn y Ddeddf ac is-ddeddfwriaeth, yn ystyried yr holl gydsyniadau priodol, gan gynnwys caniatâd eilaidd, fel rhan o'r un broses ymgeisio a phenderfynu.

Bydd y broses hon yn sicrhau bod penderfyniadau'n cael eu gwneud gan bobl sydd â'r sgiliau, yr adnoddau a'r fframwaith polisi priodol, yn ogystal â darparu cyfnod penderfynu mandadol, a bydd yn rhoi llawer mwy o sicrwydd i ddatblygwyr sy'n cynnig cynlluniau mawr o'r fath.

Bwriad y broses yw bod yn ddeinamig, gan addasu'r wybodaeth sydd ei hangen a'r weithdrefn ar gyfer penderfynu'r cais yn dibynnu ar raddfa a chymhlethdod y cynnig a'r materion a godwyd. Bydd gan y broses amserlen statudol safonol ynghlwm wrthi, y gellir ei hamrywio fesul achos cyn derbyn cais, ar gyfer cymesuredd.

Bydd y broses hefyd yn sicrhau cyfranogiad y cyhoedd a'r gymuned, trwy orfodi'r gofyniad am ymgynghori ac ymgysylltu cyn ymgeisio, yn ogystal â ffurfioli'r cyfle i ddinasyddion a grwpiau cymunedol gymryd rhan mewn gwrandawiadau neu ymchwiliadau cyhoeddus (fel y bo'n briodol) yn y broses o wneud penderfyniadau.

Bydd y Ddeddf yn cael ei ategu gan gyfres o is-ddeddfwriaeth sy'n cael ei pharatoi ar hyn o bryd, sef:

- Rheoliadau Caniatâd Seilwaith (Gweithdrefn Cyn-ymgeisio a Gwneud Cais a Darpariaethau Trosiannol) (Cymru) 2025
- Rheoliadau Caniatâd Seilwaith (Archwiliad a Phenderfynu) (Cymru) 2025
- Rheoliadau Caniatâd Seilwaith (Ffioedd) (Cymru) 2025
- Rheoliadau Caniatâd Seilwaith (Caffael Gorfodol) (Cymru) 2025
- Rheoliadau Caniatâd Seilwaith (Darpariaethau Amrywiol) (Cymru) 2025
- Rheoliadau Deddf Seilwaith (Cymru) 2024 (Darpariaeth Ganlyniadol, Trosiannol ac Arbedion) (Cymru) 2025

Bydd yr is-ddeddfwriaeth yn darparu rhagor o fanylion sy'n sail i'r broses gydsynio newydd. Mae'r manylion hynny wedi'u llywio gan ymgynghoriad ar weithredu'r darpariaethau cydsynio a gynhaliwyd rhwng Medi a Rhagfyr 2024. Mae'r ymgynghoriad i'w weld yma: [Rhoi Deddf Seilwaith \(Cymru\) 2024 ar waith | LLYW.CYMRU](#)

Ar ôl i'r is-ddeddfwriaeth ddod i rym yn ddiweddarach eleni, disgwylir i'r broses gydsynio newydd fod yn weithredol erbyn diwedd 2025.

Cymhwyso Pum Ffordd o Weithio Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i'r Camau Gweithredu Arfaethedig

Mae'r Pum Ffordd o Weithio wedi cael eu hystyried drwy gydol datblygiad y cynnig hwn ar gyfer proses gydsynio seilwaith newydd, ac fe'u trafodir isod.

Ffyrdd o Weithio – Y Tymor Hir

- ♦ Bydd y Ddeddf ac is-ddeddfwriaeth yn rhoi dull strategol a chydlynol i Gymru o ymdrin â phrosiectau seilwaith mawr, ac yn galluogi i benderfyniadau buddsoddi a chynlluniau seilwaith hirdymor gael eu gwneud yng nghyd-destun strategaeth unedig. Bydd yn rhoi mwy o sicrwydd i'r prosiectau hyn yn sgil polisi cyson, ac wrth uno cydsyniadau.

Ffyrdd o Weithio - Atal

- ♦ Bydd y Ddeddf a'r is-ddeddfwriaeth yn uno cydsyniadau, gan ei gwneud yn ofynnol i bob agwedd ar ddatblygiad arfaethedig, neu ran fwyaf ohonynt, gael eu hystyried fel rhan o un penderfyniad. Bydd hyn yn sicrhau bod cydsyniad ond yn cael ei roi ar gyfer datblygiadau nad ydynt yn cael effaith annerbyniol ar unrhyw agwedd ar yr amgylchedd na'r gymuned – gan gynnwys bioamrywiaeth, tirwedd, ansawdd amgylcheddol, amwynderau cymunedol a sawl maes arall. Bydd hyn yn symudiad tuag at ein nodau di-garbon ehangach.

Ffyrdd o Weithio - Integreiddio

- ♦ Bydd y Ddeddf a'r is-ddeddfwriaeth yn uno cyfundrefnau cydsynio, gan sicrhau eu bod yn dod o fewn dyletswyddau statudol Llywodraeth Cymru fel y'u mynegwyd yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i sicrhau bod y system gynllunio yn cyflawni datblygiadau cynaliadwy, a bod pob penderfyniad yn ystyried y ffyrdd o weithio.
- ♦ Bydd cyfundrefn gydsynio integredig ar gyfer prosiectau seilwaith mawr yn arwain at benderfyniadau sy'n adlewyrchu ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu, a gofynion statudol a pholisi.

- ♦ O safbwynt ymarferol, bydd y gwaith o wneud penderfyniadau ar bob achos penodol yn sicrhau bod y penderfyniadau hynny yn cael eu gwneud yn unol ag amcanion llesiant Llywodraeth Cymru.

Ffyrdd o Weithio - Cydweithio

- ♦ Y prif bartneriaid yw ACLlau, Cyfoeth Naturiol Cymru ("CNC"), Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru ("PEDW") a datblygwyr, ymhlith eraill, a oedd yn rhan o'r ymarfer ymgynghori ac y defnyddiwyd eu barn i lywio datblygiad y cynigion ar gyfer y Ddeddf a'r is-ddeddfwriaeth.
- ♦ Bydd y Ddeddf a'r is-ddeddfwriaeth hefyd yn dod â swyddogaethau a gwaith craffu ynghyd o bob rhan o Lywodraeth Cymru gan gynnwys cynllunio, ynni, trafnidiaeth a chadwraeth natur, i greu un endid penderfynu.

Ffyrdd o Weithio - Cynnwys

- ♦ Roedd y cynigion cychwynnol ar gyfer y broses cydsynio seilwaith newydd yn destun [ymgynghoriad cyhoeddus](#) yn 2018 a defnyddiwyd yr ymatebion i lywio [datblygiad y cynigion hyn](#). Roedd y Ddeddf yn destun craffu gan y Senedd a gellir dod o hyd i fanylion y broses honno, gan gynnwys ymgynghori, yma: [Deddf Seilwaith \(Cymru\) 2024](#). Cynhaliwyd [ymgynghoriad](#) pellach ar fanylion a fydd yn sail i'r Ddeddf ac mae ymatebion wedi'u defnyddio i lywio datblygiad yr is-ddeddfwriaeth. Yn ogystal â'r gallu i'r cyhoedd gymryd rhan mewn ymgynghoriadau Llywodraeth Cymru a'r Senedd ar y cynigion, targedwyd grwpiau rhanddeiliaid penodol i ymgysylltu drwy gydol y gwaith o ddatblygu proses cydsynio seilwaith newydd, gan gynnwys:
 - ACLlau;
 - Cyrff sector cyhoeddus sy'n gyfrifol am wneud penderfyniadau, gan gynnwys PEDW a CNC;
 - Cynghorau Tref a Chymuned;
 - Sefydliadau trydydd sector, gan gynnwys Cymorth Cynllunio Cymru a sefydliadau amgylcheddol; ac
 - Ymgynghoreion statudol ar gynigion datblygu.
- ♦ Bydd y Ddeddf hefyd yn ffurfioli'r broses o ymgysylltu â'r gymuned wrth wneud penderfyniadau, sydd ar hyn o bryd yn anffurfiol mewn rhai elfennau o wahanol gyfundrefnau trwyddedu sy'n dod o dan y ddeddfwriaeth arfaethedig, ac nid yw'n bodoli

mewn eraill. Bydd hyn yn sicrhau bod pobl yn teimlo eu bod yn rhan o'r broses ac yn cael eu clywed ar benderfyniadau sy'n effeithio arnyh nhw.

Effaith y Cynnig

- ♦ Mae'r prif ddadleuon o blaid y cynnig wedi'u nodi uchod, ond gellir eu crynhoi fel a ganlyn:
 - Cysondeb o ran gwneud penderfyniadau yng nghyd-destun polisi cenedlaethol ac amcanion strategol ar draws sawl maes cydsynio presennol.
 - Sicrwydd i ymgeiswyr o ran proses integredig o wneud penderfyniadau ac amseroldeb penderfyniadau.
 - Lleihau'r gost i ymgeiswyr a'r pwrs cyhoeddus yn sgil osgoi gorfod adrodd yr un dadleuon o blaid ac yn erbyn cynigion datblygu ar draws sawl cyfundrefn ar wahân.
 - Ffurfioli'r broses o ymgysylltu â'r cyhoedd mewn perthynas â phrosiectau seilwaith sy'n effeithio arnynt, ac yn achos rhai mathau o ddatblygiadau, cyflwyno'r hawliau hynny lle nad oes rhai yn bodoli.
 - Darparu eglurder a chysondeb ar gyfer datblygiad o'r fath mewn deddfwriaeth ddatganoledig, gan ddatrys mater sy'n codi o'r dull a ddefnyddir i ddatganoli'r pwerau.
- ♦ Caiff y prif ddadleuon yn erbyn y cynnig eu hadrodd uchod, ond gellir eu crynhoi fel a ganlyn:
 - Ers i'r pwerau hyn gael eu datganoli yn 2017, mae mesurau a systemau dros dro wedi'u rhoi ar waith i benderfynu ar geisiadau perthnasol. Mae datblygwyr wedi'u mabwysiadu ac addasu iddynt. Byddai'r ddeddfwriaeth yn cyflwyno newid arall i'r weithdrefn.
 - Mae goblygiadau o ran costau i Lywodraeth Cymru mewn perthynas â staffio tîm Deddf, drafftio a datblygu is-ddeddfwriaeth briodol yn dilyn cydsyniad Deddf ddilynol ac yna rhoi gweithdrefnau ar waith i alluogi'r gyfundrefn newydd i ddod i rym.

Costau ac Arbedion y Cynnig

- ♦ Mae Memorandwm Esboniadol sy'n cynnwys Asesiad Effaith Rheoleiddiol ("RIA") yn cael ei ddatblygu i ategu'r Ddeddf sydd i'w weld yma: [Asesiad Effaith Rheoleiddiol Memorandwm Esboniadol Deddf Seilwaith \(Cymru\)](#). Mae Asesiad Effaith Rheoleiddiol Memorandwm Esboniadol pellach yn cael ei ddatblygu i gefnogi'r is-ddeddfwriaeth a fydd

yn mynd i'r afael â chostau ac arbedion posibl sy'n deillio o'r newidiadau arfaethedig. Bydd hyn ar gael ochr yn ochr â'r Asesiad Effaith Integredig hwn.

- ♦ Casglwyd tystiolaeth i lywio'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol i benderfynu ynghylch y costau cyfredol ac arfaethedig i randdeiliaid. Mae'r dystiolaeth hon wedi llywio'r ddau Asesiad Effaith Rheoleiddiol ac i'w gweld [yma](#).

System y Cynnig

- ♦ Bydd y Ddeddf ac is-ddeddfwriaeth yn gweithredu'r broses cydsyniad seilwaith newydd.

ADRAN 7. COFNOD O'R ASESIADAU EFFAITH LLAWN GOFYNNOL

Rydych nawr wedi penderfynu ar y meysydd hynny lle bydd angen cynnal asesiad effaith mwy manwl. Rhestrwch y rhain isod.

Asesiad Effaith	Oes/Nac oes	Os oes, dylech wneud y canlynol
Hawliau plant	Nac oes	Llenwi'r Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant isod
Cydraddoldeb	Oes*	Llenwi'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb isod
Dyletswydd Economaidd-gymdeithasol	Nac oes	Llenwi'r Asesiad Dyletswydd Economaidd-gymdeithasol isod
Prawfesur gwledig	Oes	Llenwi'r Asesiad o'r Effaith ar Brawfesur Gwledig isod
Iechyd	Nac oes	Edrych ar Ganllawiau'r Asesiad Effaith Integredig
Preifatrwydd	Oes	Llenwi'r Asesiad o'r Effaith ar Ddiogelu Data isod
Y Gymraeg	Oes	Llenwi'r Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg isod
Economaidd / Asesiad Effaith Rheoleiddiol	Oes	Edrych ar Ganllawiau'r Asesiad Effaith Integredig

Cyfiawnder	Oes	Llenwi'r ffurflen Nodi'r Effaith ar y System Gyfiawnder ar y fewnrwyd
Bioamrywiaeth	Oes*	Llenwi'r Asesiad o'r Effaith ar Fioamrywiaeth isod
Newid yn yr Hinsawdd	Nac oes	Edrych ar Ganllawiau'r Asesiad Effaith Integredig
Asesiad Amgylcheddol Strategol	Nac oes	Edrych ar Ganllawiau'r Asesiad Effaith Integredig
Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd	Nac oes	Edrych ar Ganllawiau'r Asesiad Effaith Integredig
Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol	Nac oes	Edrych ar Ganllawiau'r Asesiad Effaith Integredig

* Yn orfodol ar gyfer pob cynnig er mwyn bodloni'r rhwymedigaethau statudol.

ADRAN 8. CASGLIAD

8.1 Sut y mae pobl y mae'r cynnig yn fwyaf tebygol o effeithio arnynt wedi'u cynnwys yn y gwaith o'i ddatblygu?

Roedd cynigion i ddatblygu cyfundrefn gydsynio unedig yn destun [ymgyngoriad cyhoeddus](#) yn 2018 a defnyddiwyd ymatebion i lywio [datblygiad y cynigion hyn](#). Roedd y Ddeddf yn destun craffu gan y Senedd a gellir dod o hyd i fanylion y broses honno, gan gynnwys ymgynghori, yma: [Deddf Seilwaith \(Cymru\) 2024](#). Cynhaliwyd [ymgyngoriad](#) pellach ar fanylion a fydd yn sail i'r Ddeddf ac mae ymatebion wedi'u defnyddio i lywio datblygiad yr is-ddeddfwriaeth. Yn ogystal â bod yn gyfle i'r cyhoedd gymryd rhan drwy wefan Llywodraeth Cymru, targedwyd grwpiau rhanddeiliaid penodol i ymgysylltu â hwy, megis:

- ACLlau;
- Cyrff sector cyhoeddus sy'n gyfrifol am wneud penderfyniadau, gan gynnwys PEDW a CNC;
- Cyngorau Tref a Chymuned;
- Sefydliadau trydydd sector, gan gynnwys Cymorth Cynllunio Cymru a sefydliadau amgylcheddol; ac
- Ymgynghoreion statudol ar gynigion datblygu.

8.2 Beth yw'r effeithiau cadarnhaol a negyddol mwyaf arwyddocaol?

Effaith fwyaf arwyddocaol y broses yw ei fod yn creu un broses sy'n uno a symleiddio'r broses gydsynio ar gyfer prosiectau seilwaith mawr yng Nghymru. Bydd hyn yn gwneud y broses yn fwy rhagweladwy a chyson i ddatblygwyr, ac yn creu un broses fwy dealladwy i gymunedau gael eu cynnwys mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnynt. Bydd hyn hefyd yn sicrhau bod penderfyniadau sy'n deillio o ganlyniad i gydsyniadau cysylltiedig yn cael eu gwneud yn drwyadl a bod sylw dyledus yn cael ei roi i bob agwedd ar gynigion datblygu ar yr un pryd. Mae hyn yn cael ei ystyried yn effaith gadarnhaol.

8.3 Yn sgil yr effeithiau a nodwyd, sut y bydd y cynnig:

- yn sicrhau'r cyfraniad mwyaf at ein hamcanion llesiant a'r saith nod llesiant; a/neu,
- yn osgoi, yn lleihau neu'n lliniaru unrhyw effeithiau negyddol?

Y Nodau Llesiant

Cymru Lewyrchus - Bydd y broses gydsynio newydd yn cyflwyno cyfundrefn gydsynio a fydd yn ei gwneud hi'n gyflymach ac yn haws cael cydsyniad i ddatblygiad sy'n lleihau carbon, yn enwedig datblygiad ynni adnewyddadwy. Bydd hefyd yn sicrhau bod penderfyniadau ar ddatblygiadau cynhyrchu ynni yn cael eu gwneud yng nghyd-destun y polisi cenedlaethol ar newid hinsawdd a charbon isel.

Cymru Gydnerth – Bydd penderfyniadau unedig a wneir o dan y broses gydsynio newydd yn cael eu hystyried yn unol â dyletswydd statudol Gweinidogion Cymru i sicrhau datblygiadau cynaliadwy, yn ogystal â chael eu gwneud yng nghyd-destun y polisi cenedlaethol ar fioamrywiaeth a newid hinsawdd.

Cymru sy'n Gyfrifol ar lefel Fyd-eang - fel y nodwyd uchod, bydd penderfyniadau unedig a wneir o dan y broses gydsynio newydd yn cael eu hystyried yn unol â dyletswydd statudol Gweinidogion Cymru i sicrhau datblygiadau cynaliadwy.

Yr Amcanion Llesiant

Mae gan Lywodraeth Cymru 10 amcan llesiant a ddefnyddir i sicrhau'r cyfraniad mwyaf posibl at y nodau llesiant.

Mae'r 10 amcan llesiant fel a ganlyn:

- 1) Darparu gofal iechyd effeithiol, cynaliadwy ac o ansawdd uchel.

Ni fydd y broses gydsynion newydd yn effeithio'n uniongyrchol ar yr amcan hwn.

- 2) Parhau â'n rhaglen hirdymor o ddiwygio addysg, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn lleihau a bod safonau'n codi.

Ni fydd y broses gydsynio newydd yn effeithio'n uniongyrchol ar yr amcan hwn.

- 3) Diogelu, ailadeiladu a datblygu ein gwasanaethau ar gyfer pobl agored i niwed.

Ni fydd y broses gydsynio newydd yn effeithio'n uniongyrchol ar yr amcan hwn.

- 4) Dathlu amrywiaeth a gweithredu i ddileu anghydraddoldeb o bob math.

Er nad yw'r broses gydsynio newydd yn effeithio'n uniongyrchol ar amrywiaeth, bydd unrhyw geisiadau am brosiectau seilwaith sylweddol a gyflwynir o dan y broses newydd yn gofyn am ymgynghori ac ymgysylltu â chymunedau. Bydd hyn yn helpu i sicrhau nad yw datblygiad yn y dyfodol yn effeithio'n negyddol ar gydraddoldeb.

- 5) Adeiladu economi ar sail egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol.

Bydd y broses gydsynio newydd yn sicrhau y bydd penderfyniadau yn cael eu hystyried yn unol â dyletswydd statudol Gweinidogion Cymru i sicrhau datblygiadau cynaliadwy, ac felly cyfrannu at economi sy'n seiliedig ar yr egwyddorion hyn.

- 6) Bwrw ymlaen tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg, a galluogi twristiaeth, chwaraeon a'r celfyddydau i ffynnu.

Er na fydd yn broses gydsynio newydd yn annog cynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg yn uniongyrchol; bydd penderfyniadau ar brosiectau seilwaith sylweddol yn cael eu gwneud yn unol â pholisïau Llywodraeth Cymru ar y Gymraeg, gan gynnwys polisïau cynllunio cenedlaethol.

- 7) Adeiladu economi gryfach a gwyrddach wrth inni ddatgarboneiddio cymaint â phosibl.

Bydd y broses gydsynio newydd yn ei wneud yn gyflymach ac yn haws cael cydsyniad ar gyfer datblygiad sy'n lleihau carbon, yn enwedig datblygiad ynni adnewyddadwy. Bydd hefyd yn sicrhau bod penderfyniadau ar ddatblygiad cynhyrchu ynni yn cael eu gwneud yng nghyd-destun y polisi cenedlaethol ar newid hinsawdd a charbon isel.

- 8) Gwneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi yn lleoedd gwell fyth i fyw a gweithio ynddynt.

Bydd y broses gydsynion newydd yn sicrhau bod penderfyniadau ar ddatblygu seilwaith yn cael eu gwneud yn unol â'r polisi cynllunio cenedlaethol, sef Polisi Cynllunio Cymru a Cymru'r Dyfodol. Mae datblygiad y polisïau hyn wedi cynnwys nodau ac amcanion llesiant Llywodraeth Cymru, a ddylai felly arwain at ddatblygiad a fydd yn gwneud dinasoedd, trefi a phentrefi yn llefydd gwell i fyw a gweithio ynddynt.

- 9) Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn.

Fel y nodwyd uchod, bydd y broses gydsynio newydd yn ei gwneud hi'n gyflymach ac yn haws cael cydsyniad ar gyfer datblygiad sy'n lleihau carbon, yn enwedig datblygiad ynni adnewyddadwy. Bydd hefyd yn sicrhau bod penderfyniadau ar ddatblygiad cynhyrchu ynni yn cael eu gwneud yng nghyd-destun y polisi cenedlaethol ar newid hinsawdd a charbon isel.

- 10) Arwain Cymru mewn sgwrs genedlaethol ar y cyd ynglŷn â'n dyfodol cyfansoddiadol, a rhoi'r presenoldeb cryfaf posibl i'n gwlad ar y llwyfan byd-eang.

Ni fydd y broses gydsynio newydd yn effeithio'n uniongyrchol ar yr amcan hwn.

8.4 Sut y caiff effaith y cynnig ei monitro a'i gwerthuso wrth iddo fynd rhagddo ac ar ôl iddo gael ei gwblhau?

Bydd y broses gydsynio newydd yn cynnwys amserlen statudol ar gyfer penderfyniadau ar brosiectau seilwaith mawr. Bydd perfformiad yn erbyn y targedau hyn yn destun adolygiad a monitro parhaus, a bydd gofyniad statudol i gyhoeddi'r perfformiad hwn. Byddwn hefyd yn ymgysylltu'n barhaus â rhanddeiliaid i fonitro effeithiolrwydd y broses gydsynio a'i heffaith ar ganlyniadau penderfyniadau.

Bydd llwyddiant y broses yn cael ei fonitro drwy gadernid y penderfyniadau sy'n cael eu gwneud drwyddi. Pan nad yw penderfyniadau'n denu her gyfreithiol neu eu bod yn destun adolygiad barnwrol aflwyddiannus, bydd y broses yn cael ei hystyried yn un lwyddiannus. Pan geisir adolygiad llwyddiannus mewn perthynas â phenderfyniad, bydd gwersi a ddysgwyd yn cael eu cofnodi mewn perthynas â'r achos er mwyn diogelu'r broses at y dyfodol.

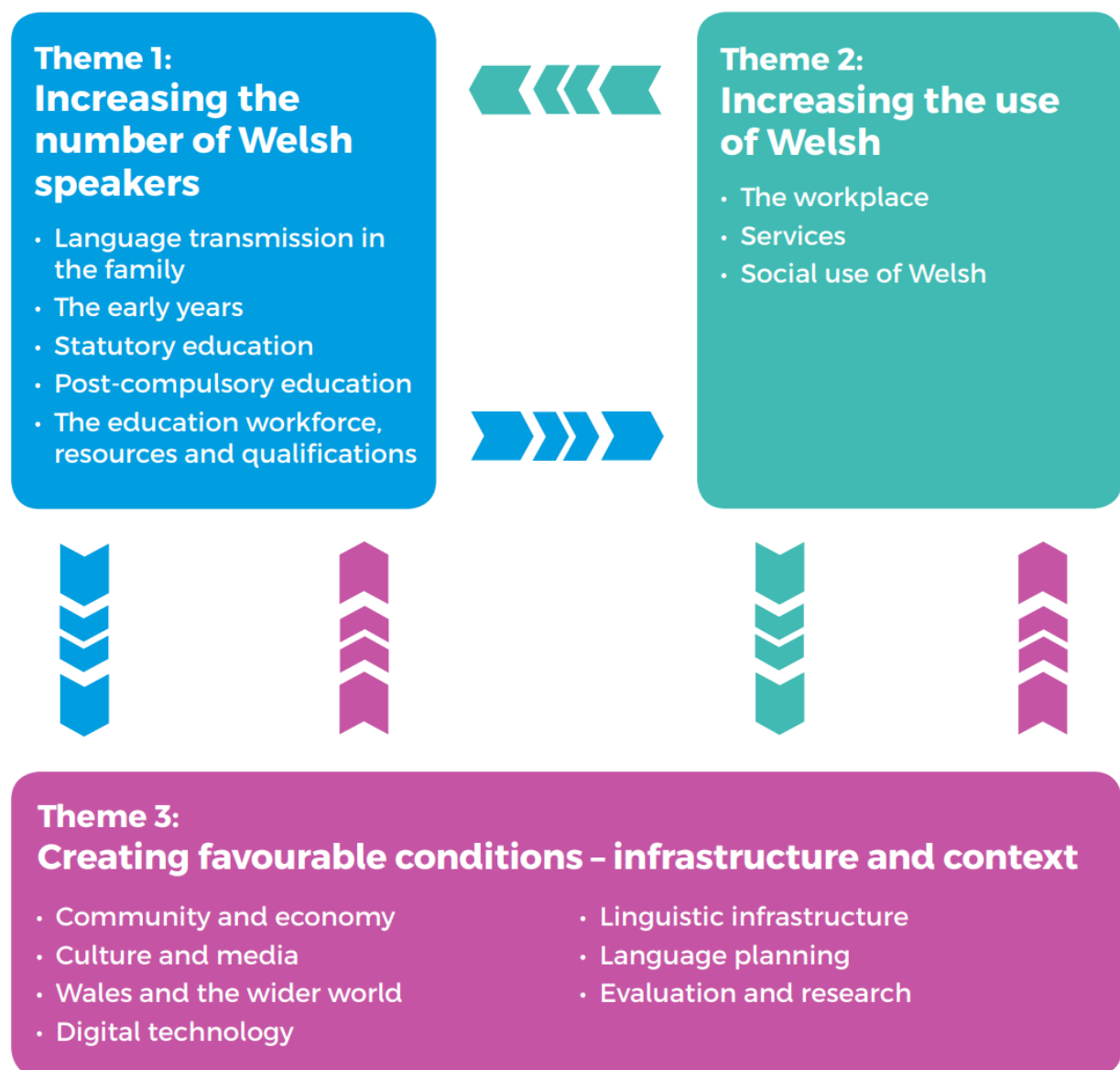
D. ASESAD EFFAITH AR Y GYMRAEG

Cymraeg 2050 yw ein strategaeth genedlaethol ar gyfer cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg i filiwn erbyn 2050.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo'n llwyr i'r strategaeth newydd, gyda'r targed o filiwn o siaradwyr wedi'u cynnwys yn ei Rhaglen Lywodraethu. Mae iaith Gymraeg ffyniannus hefyd wedi'i chynnwys yn un o'r 7 nod llesiant yn Neddff Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Mae gennym hefyd rwymedigaeth statudol i ystyried effeithiau ein gwaith ar y Gymraeg yn llawn. Mae hyn yn golygu y dylai unrhyw bolisi Llywodraeth Cymru ystyried sut mae ein polisiau yn effeithio ar yr iaith a'r rhai sy'n ei siarad.

Mae gan strategaeth [Cymraeg 2050](#) dair thema gydgysylltiedig:

Mae'r penawdau o dan bob thema yn amlinellu'r gwahanol weithgareddau a allai effeithio ar yr iaith.

Yn gyffredinol, os yw'n bosibl y gallai eich polisi gael effaith ar bobl, bydd yn cael rhyw fath o effaith ar siaradwyr Cymraeg ac ar y Gymraeg.

1. Cyfeirnod yr Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg (a gwblhawyd gan Dîm Safonau'r Gymraeg, e-bost: Safonau.Standards@llyw.cymru)

03/04/2025

2. A yw'r cynnig yn cysylltu'n glir â strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gymraeg? – *Cymraeg 2050 Miliwn o siaradwyr* a'r Rhaglen Waith gysylltiedig ar gyfer 2021-2026?

Bydd y Gymraeg yn cael ei hystyried fel rhan o'r penderfyniad cyffredinol ar geisiadau unigol, fel y nodir o dan adrannau 56 i 58 o Ddeddf Seilwaith (Cymru) 2024.

Bydd y cynigion a gyflwynir o dan broses Cydsyniad Seilwaith newydd Cymru yn cael eu penderfynu yn unol â'r polisi cynllunio cenedlaethol, gan gynnwys yr hyn sy'n darparu ystyriaeth lawn o effeithiau ar y Gymraeg fel y'i cynhwysir ym [Mholisi Cynllunio Cymru](#) a [TAN20: Nodyn Cyngor Technegol 20: Cynllunio a'r Gymraeg](#). Mae polisi cynllunio cenedlaethol ar y Gymraeg yn unol â gweledigaeth Strategaeth yr Iaith Gymraeg Llywodraeth Cymru, *Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr Cymraeg*.

Bydd ystyriaethau a fyddai'n cael eu hystyried yn ystod y broses o benderfynu ar geisiadau unigol ar gyfer prosiectau seilwaith sylweddol yn cynnwys y potensial i unrhyw ddatblygiad seilwaith yn y dyfodol ddarparu buddion cymunedol. Gallai hyn arwain at effaith gadarnhaol o ran datblygiadau seilwaith yn y dyfodol sy'n cwrdd â'r nod o sicrhau "Cymru o ddiwylliant bywiog a iaith Gymraeg ffyniannus" o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Cymraeg 2050 wrth hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg. Er enghraifft, lle mae datblygu seilwaith yn darparu buddion cymunedol, gallai hyn helpu i sicrhau bod siaradwyr Cymraeg yn cael eu cadw mewn cymunedau oherwydd datblygu seilwaith a allai ariannu cyfleusterau cymunedol addas a darparu cyfleoedd cyflogaeth, gan helpu i sicrhau nad yw'r defnydd o'r Gymraeg yn cael ei wanhau ac yn gallu tyfu yn y cymunedau hynny. Ar gyfer pob cais am brosiect seilwaith sylweddol i'w gyflwyno o dan y broses newydd, bydd ystyriaethau Cymraeg ac effeithiau cynigion ar y Gymraeg yn cael eu hystyried a'u cymhwyso'n llawn wrth benderfynu gan Weinidogion Cymru, yn unol â gofynion a pholisïau statudol y Llywodraeth.

3. Disgrifiwch ac eglurwch effaith y cynnig ar y Gymraeg ac eglurwch sut y byddwch yn mynd i'r afael â'r effeithiau hyn er mwyn gwella canlyniadau ar gyfer y Gymraeg. Sut y bydd y cynnig yn effeithio ar siaradwyr Cymraeg o bob oedran (effeithiau cadarnhaol a/neu effeithiau andwyol)? Dylech nodi eich ymateb i'r canlynol wrth ateb y cwestiwn hwn, yn ogystal â chynnwys unrhyw wybodaeth berthnasol arall:

Mae'r broses gydsynio newydd yn cynnig disodli prosesau ymgeisio sydd eisoes yn gwbl ddwyieithog (gan gynnwys y gallu i'r cyhoedd wneud sylwadau mewn gwrandawiadau drwy gyfrwng y Gymraeg). Nid oes bwriad newid sut y gall unigolyn ddatgan ei ddewis iaith wrth ryngweithio â Llywodraeth Cymru drwy'r broses hon.

Mae'r broses gydsynio newydd yn cynnwys y gallu i gynnal gwrandawiadau llawr agored a digwyddiadau ffrydio'n fyw, ni fydd hyn yn newid rhwymedigaethau y Gymraeg a bydd pob digwyddiad yn cydymffurfio â'r safonau.

I gael manylion sut mae'r gwasanaethau hyn eisoes yn cael eu darparu yn unol â rhwymedigaethau iaith Gymraeg Llywodraeth Cymru, gweler Gweithdrefnau Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru ("PEDW") ar gyfer rheoli achosion a chysylltiadau â'r cyhoedd. Bydd PEDW yn darparu gwasanaethau rheoli achos ar gyfer cydsyniad seilwaith Cymreig fel y mae ar hyn o bryd gyda Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol.

Bydd ceisiadau am brosiectau seilwaith sylweddol a fydd yn cael eu cyflwyno drwy'r broses gydsynio newydd yn cael eu hystyried ar eu rhinweddau eu hunain gan Weinidogion Cymru. Wrth gyflwyno ceisiadau i Weinidogion Cymru, bydd asesiad pellach o effeithiau cynigion ar grwpiau penodol o bobl a chymunedau yn cael ei gynnal ar y pwynt hwnnw, gan gynnwys effeithiau ar y Gymraeg.

Bydd gofyn i ymgeiswyr ymgysylltu â chymunedau y mae eu cynigion yn effeithio arnynt a bydd canllawiau pellach i'w paratoi ar y broses gydsynio newydd yn pwysleisio'r angen am ymgysylltu dwyieithog â chynigion yn unol â gofynion ehangach y Llywodraeth ar y Gymraeg.

Ymhellach, bydd cynigion yn cael eu pennu gan Weinidogion Cymru yn unol â pholisïau cynllunio cenedlaethol gan gynnwys [Polisi cynllunio Cymru | LLYW.CYMRU](#). Mae Polisi Cynllunio Cymru yn cymhwyso'r cysyniad o greu lleoedd ac yn sicrhau bod ystyriaeth effeithiau datblygu ar gymunedau, gan gynnwys y defnydd o'r Gymraeg, yn cael ei gymhwyso wrth benderfynu ar geisiadau am ddatblygu. Bydd hyn yn cynnwys prosiectau seilwaith sylweddol i'w pennu gan Weinidogion Cymru o dan y broses newydd hon.